

Thema 'Jij en ik'

---

*Kinderrechten tellen voor iedereen die jonger is dan 18 jaar.
De Kinderrechten zijn er voor alle kinderen: jongen of meisje,
blond of ros, dik of dun, ... Alle kinderen moeten gelijk behandeld
worden.*

Inhoudstafel 'Jij en ik'

Voorblad

Webschema thema 'Jij & ik'

Boek 'Dat mag je niet zeggen'.....p5

Boek 'Anna maakt ruzie'.....p6

Boek 'Bengeltjes'.....p8

Boek 'Ik wil...' p9

Boek 'Mijn vriendjes, van oude vriendjes tot nieuwe vriendjes'.....p10

Boek 'Kinderen zoals ik, van noord tot zuid, van oost tot west'.....p.13

Boek 'Iedereen telt mee'.....p15

Boek 'Stijn is anders'.....p17

Boek 'En ik, en ik, en ik, allemaal kinderen'.....p18

Boek 'Het mooiste blauw' p20

Boek 'De kleine soldaat'.....p22

Methodiek 'Een paspoort maken'.....p23

Methodiek 'Normaal is anders' (werkboek + cd).....p25

Methodiek lied 'Jij bent uniek' p26

Methodiek 'Gebarentaal'.....p29

Methodiek 'Een speciale bril knutselen' p30

Methodiek 'Tekening naar eigen interpretatie' p32

Methodiek 'Kennismakingsspel: ra ra ra wie ben ik?' p35

Methodiek 'Waarneming - Jij&ik' p36

Methodiek 'Namen dansen' p38

Methodiek 'Namen die rijmen' p40

Methodiek 'Wat ik graag doe' p41

Methodiek 'Met een ander' p42

Methodiek 'Wat maakt mij uniek?' p44

Methodiek 'Zoek een vriendje' p45

Versje 'Ik ben lekker stout' p47

Spel 'Memory - Iedereen is gelijk/Kindsoldaten' p49

WEBSHEMA

Dit schema is apart te downloaden.

Boek 'Dat mag je niet zeggen'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'Dat mag je niet zeggen'. Daarna volgt een bespreking over het recht op een mening (kringgesprek).

Kinderrecht

Recht op een eigen mening

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Verhaal: Bart Demyttenaere

Tekeningen: Georgien Overwater

Uitgeverij

Standaard Uitgeverij

Datum van uitgave

2004

Doelstellingen

- De kinderen luisteren naar het verhaal en bekijken de prenten.
- De kinderen krijgen een beeld van het 'recht op een eigen mening'.

Duur

Ongeveer 30 minuten

Materiaal

Boek 'Dat mag je niet zeggen' (Bart Demyttenaere en Georgien Overwater)

Verloop

- 1) De begeleider vertelt het verhaal 'Dat mag je niet zeggen'. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt, zoals bijvoorbeeld luisteren naar elkaar.
- 2) De kleuters krijgen dus de kans om te reageren. Wat vinden zij van de uitspraken van Noortje? Maakte jij ook al eens zoiets mee? Waarom mag Noortje niet zomaar alles zeggen?
- 3) De begeleider benadrukt dat kinderen recht hebben op een eigen mening. Er wordt echter ook benadrukt dat je je mening beleefd moeten vertellen en dat je niemand opzettelijk mag kwetsen!

Boek 'Anna maakt ruzie'

Korte omschrijving

"Anna maakt ruzie" vertelt een herkenbaar verhaal over ruziemaken en het weer goedmaken. Anna en haar broertje Lars spelen gezellig samen, maar opeens krijgen ze ruzie om de pop van Anna. Ze zijn boos en ze roepen en huilen. Anna en Lars moeten sorry zeggen van mama.

Kinderrecht

Recht op samenkomen

Doelgroep

Vanaf 3 jaar

Auteur

Kathleen Amant

Uitgeverij

Clavis

Datum van uitgave

2017

Verkrijgbaar bij

De bibliotheek

Doelstellingen

- De kleuters laten begrijpen omgaan met emoties zoals boosheid en verdriet
- Het verhaal moedigt kinderen aan om conflicten op een respectvolle manier op te lossen

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Boek 'Anna maakt ruzie'
- Optioneel: tekengerief, papier, kleurpotloden, stiften

Verloop

- 1) De begeleider begint met een interactieve vraag: "Wie heeft wel eens ruzie gemaakt" of "Wie zag al eens anderen ruzie maken?"
- 2) De begeleider leest het verhaal van Anna voor.
- 3) Laat de kinderen delen of ze zelf wel eens ruzie hebben gehad en hoe ze dat hebben opgelost, moedig een open gesprek aan over verschillende manieren om conflicten op te lossen.

- 4) **Optioneel:** Geef de kinderen papier en stiften en vraag hen om te tekenen hoe ze zich voelen wanneer ze ruzie hebben en hoe het voelt om sorry te zeggen.

Boek 'Bengeltjes'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt uit het boek 'Bengeltjes'. Zesentwintig bengeltjes van A tot Z in 1 boek. Zesentwintig rijmpjes over telkens een ander bengeltje. Van Aardje Averechts tot Zieltje Zorgeloos. Daarna volgt een bespreking over het recht op een naam.

Kinderrecht

Recht op een naam

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Tekst: Geert De Kockere, Tekeningen: Johan Devrome

Uitgeverij

De Eenhoorn

Datum van uitgave

2002

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar een versje over een bengeltje.
- De kleuters kunnen hun ervaringen i.v.m. recht op naam kwijt in het gesprek dat na het versje volgt (kringgesprek).
- De kinderen beseffen dat ze een naam nodig hebben.

Duur

Ongeveer 20 minuten.

Materiaal

Boek 'Bengeltjes' (Geert De Kockere, Johan Devrome).

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt één van de versjes. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in.
- 2) De begeleider legt er de nadruk op dat de kinderen recht hebben op een naam. De kleuters vragen zich af hoe het zou zijn mochten ze geen naam hebben. Hoe zou de juffrouw/meester hen dan moeten aanspreken? Hoe zouden ze zich daarbij voelen? De begeleider benadrukt hierbij het belang van het bezit van een naam, een identiteit.

Boek 'Ik wil...

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'Ik wil...'. Daarna volgt een bespreking over het recht op een mening (kringgesprek).

Kinderrecht

Recht op een eigen mening

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

John A. Rowe, Karl Rühmann

Uitgeverij

De Vier Windstreken

Datum van uitgave

2002

Doelstellingen

- De kleuters kunnen hun eigen ervaringen kwijt in een kringgesprek.
- De kleuters luisteren naar de (verschillende) ervaringen van elkaar.
- De kinderen realiseren zich dat ze een eigen mening mogen hebben en uiten.

Duur

Ongeveer 20 minuten.

Materiaal

- Boek 'Ik wil...' (Karl Rühmann, John A. Rowe)

Verloop

- 1) De leid(st)er neemt het boek erbij en vertelt het verhaal. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in.
- 2) De kleuters kunnen reageren, vertellen over hun eigen ervaringen.
- 3) Deze ervaringen worden besproken.
- 4) De leid(st)er legt er nog eens de nadruk op dat de kinderen recht hebben op een eigen mening. Ze legt uit wat het recht op een eigen mening eigenlijk is, aan de hand van het verhaal van het kind uit het boek.

Boek 'Mijn vriendjes, van oude vriendjes tot nieuwe vriendjes'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt uit het boek 'Mijn vriendjes, van oude vriendjes tot nieuwe vriendjes'. Daarna volgt een korte bespreking en verwerking van het verhaal.

Kinderrecht

Recht op samenkomen

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Averbode

Uitgeverij

Altiora Averbode.

Datum van uitgave

2001

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar het verhaal en wisselen hun ervaringen in verband met vriendjes met elkaar uit.
- De kleuters verwoorden dat ze vriendschappen ontwikkelen in hun spel.
- De kleuters beseffen dat ze mogen samenkomen als ze dat willen.

Duur

Ongeveer 20 minuten.

Materiaal

Boek 'Mijn vriendjes, van oude vriendjes tot nieuwe vriendjes'.

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt uit het boek. Als de kleuters willen reageren, dan krijgen zij hiertoe de kans.
- 2) Na het verhaal laat de begeleider de reacties vooral uit de kinderen komen en speelt hierop in. De begeleider kan gerichte vragen stellen, bijvoorbeeld: Welke spelletjes speelde Max zoal? Wat vond Max leuk? Heef Max soms ruzie met zijn vriendjes? Hoe komt dat?
- 3) Vervolgens wordt de link gelegd met de leefwereld van de kleuters, bijvoorbeeld: Wat doe jij dikwijls met vriendjes? Wat vind je leuk? Heb je dan soms ook ruzie met je vriendjes? Hoe komt dat? Komt er soms een vriendje spelen? Wie spreekt dan met wie af? Ging jij al eens ergens spelen? Enz.
- 4) Er worden eventueel ook verbanden gelegd met het recht om samen te komen. Er wordt de kleuters gevraagd als ze vriendjes hebben die een bril dragen, vriendjes die gevaarlijke spelletjes durven spelen, enz. (vriendjes die anders lijken maar die eigenlijk heel gelijk zijn aan de andere kinderen).
- 5) De ervaringen worden besproken.
- 6) De begeleider benadrukt dat elk kind mag samenkomen (met zijn vriendjes), dat iedereen gelijk is.

Verwerking van het verhaal (zie boek: 'Mijn vriendjes, van oude vriendjes tot nieuwe vriendjes' (Averbode) - vanaf pagina 30)

- Pluimpje vliegen
Om dit spelletje te spelen, ga je heel dicht bij elkaar zitten in een cirkel. Neem een pluimpje en blaas het in de lucht. Je vriendjes moeten de pluim in de lucht houden door ertegen te blazen als het in hun buurt komt. Valt de pluim op de grond, dan is de speler die aan de beurt was de verliezer. Hij moet een boete betalen. De groep beslist wat de boete is: een liedje zingen, dansen, een dier nadoen, ...
- Blindemannetje.
Een van de spelers krijgt een blinddoek voor, terwijl de anderen om hem heen staan en vragen: 'Blindeman, wat ben je kwijt?' De man antwoordt: 'Een naald in een hooiberg.' De andere spelers roepen: 'Draai drie keer rond en je zult ze vinden!' Ze draaiden het vriendje steeds weer rond om ervoor te zorgen dat hij zijn richting kwijt is. De geblinddoekte speler probeert nu een andere speler aan te tikken. De spelers lopen rond en ze klappen met de handen, of ze maken andere geluiden. De kleuter luistert goed om ze te vinden.

Als de blindeman een speler aantikt, probeert hij uit te zoeken wie het is. Hij mag voelen aan de handen, het gezicht of het hoofd.

- Een-twee-drie-STOP!

Eén van de kleuters, 'de parkwachter', staat voor een muur, een hek of iets anders waartegen hij kan leunen. Alle andere spelers staan ongeveer tien meter verderop, achter een startstreep. Als iedereen klaar is, roept 'de parkwachter', met zijn gezicht naar de muur: 'Een-twee-drie-stop!', terwijl hij drie keer met zijn hand tegen de muur slaat. Dan draait hij zich snel om. Als 'de parkwachter' naar de muur gekeerd is, kunnen de andere spelers dichterbij hem toe lopen, maar als hij zich omdraait, moeten ze stilstaan, zo stil als een standbeeld. Als een speler toch beweegt en 'de parkwachter' merkt dat, dan moet die speler terug naar de startstreep. Wie het eerst de muur aantikt, wint.

- Hinkelen.

Teken met krijt vakken op de stoep. Begin met de ster onderaan en gooi (of schuif) een hinkelblokje in vak 1 (dat kan een platte steen zijn of een plat houtje). Hinkel op 1 voet naar vak 1 en schop met dezelfde voet het blokje in vak 2. Hinkel verder naar 3, spring op 2 benen gelijktijdig in 4 en 5, hinkel in 6, spring op 2 benen in 7 en 8, hinkel in 9, in 10, en terug van 9 tot 1. Als je bij de hinkelblok komt (je mag nooit in dat vak springen waar hij ligt), pak je hem op (op 1 been) en je neemt hem mee tot aan de ster. Nu gooi (of schuif) je hem in 2. Hinkel in 1, in 2, schop het blokje naar 3, spring erover, en verder zoals hoger beschreven.

Als het blokje in een verkeerd vak terechtkomt als je gooit (schuift) of schopt, of als het op een lijn blijft liggen, verlies je je beurt. Je verliest je beurt ook als je beide voeten op de grond zet op een plaats waar dat niet mag, of als je op een lijn stapt.

Boek 'Kinderen zoals ik, van noord tot zuid, van oost tot west'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'Kinderen zoals ik, van noord tot zuid, van oost tot west'. Daarna volgt een bespreking over kinderen uit verschillende landen met verschillende culturen die anders zijn maar toch ook gelijk.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Mijn leefwereld

Uitgeverij

Altiora Averbode

Datum van uitgave

2001

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar het verhaal i.v.m. 'iedereen is gelijk'.
- De kleuters wisselen hun ervaringen omtrent anders maar toch gelijk zijn, met elkaar uit.
- De kleuters leren over kinderen uit verschillende landen met verschillende culturen.

Duur

Ongeveer 30 minuten.

Materiaal

Boek 'Kinderen zoals ik, van noord tot zuid, van oost tot west' (Mijn leefwereld).

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt het verhaal. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in.
- 2) De kleuters krijgen dus de kans om te reageren, om te vertellen over hun eigen ervaringen.
- 3) Die ervaringen worden besproken. Er wordt gevraagd om enkele gewoonten en gebruiken van kinderen uit andere landen op te noemen. Dit wordt kort besproken.
- 4) De leid(st)er legt er de nadruk op dat alle kinderen, hoe verschillend ze soms ook zijn (wat hun afkomst ook is), uiteindelijk gelijk zijn. Ze moeten gelijk behandeld worden. De leid(st)er vat nog eens samen wat het recht 'iedereen is gelijk', inhoudt.

Tips

- Zorg ervoor dat alle kleuters de prenten goed zien!
- Men kan het boek 'Aan tafel! Kinderen en hun eten uit de hele wereld.' (Beatrice Hollyer) linken met dit boek. Het boek 'Aan tafel!' steekt in de kleuterkoffer 'thema voeding'.

Eventuele verwerking

Mannetjes knippen.

Neem een strook gekleurd papier van ongeveer 50 centimeter lang bij 12 centimeter breed. Teken om de vijf centimeter een streepjeslijn. Vouw de strook papier langs de streepjeslijn, om de beurt naar voren en naar achteren. Teken een half mannetje. Let op: de arm en het been moeten telkens tot aan de rand van het papier komen. Houd het gevouwen papier stevig beet en knip het mannetje voorzichtig uit. Vouw het open tot een ketting. Kleur de ogen, de neus en de mond van elk mannetje van de ketting.

Ook hier wordt nog eens stilgestaan bij het recht 'iedereen is gelijk'.

Boek 'Iedereen telt mee'

Korte omschrijving

"Iedereen telt mee" neemt de kleuters mee op een reis met een gezin dat moet vluchten naar een veilige plek. Onderweg komen ze veel vriendelijke mensen tegen die hen helpen. Het verhaal is een bijzonder telboek dat empathie en hoop biedt aan kinderen over de hele wereld, met de boodschap dat samenwerken de wereld kan verbeteren.

Kinderrecht

Recht op bescherming
Recht op een eigen identiteit

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Auteur

Hollis Kurman

Uitgeverij

Rubinstein Publishing BV

Datum van uitgave

2020

Verkrijgbaar bij

De bibliotheek

Doelstellingen

- De kleuters begrijpen dat iedereen, ongeacht zijn of haar achtergrond, meetelt en erbij hoort
- De kleuters worden zich bewust van het belang van samenwerken en elkaar helpen

Duur

Ongeveer 25 minuten

Materiaal

Boek 'Iedereen telt mee'

Verloop

- 1) De begeleider begint met de vraag: "Wat betekent 'iedereen telt mee' voor jullie?"
- 2) De begeleider leest het verhaal voor en stelt vragen. Vragen zoals "Hoe voelen de personages zich wanneer ze hulp krijgen onderweg?" kunnen hierbij helpen.

- 3) Leg uit dat het boek verbonden is met kinderrechten, zoals het recht op bescherming en een eigen identiteit
- 4) Bespreek als afsluiter kort hoe kinderen samen een positieve verandering kunnen bewerkstelligen, vragen zoals "Wat kunnen wij doen om ervoor te zorgen dat elk kind meetelt en zich beschermd voelt?"

Boek 'Stijn is anders.'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'Stijn is anders'. Het boek vertelt over de verwarring van de vijfjarige Kaat die voortdurend met het vreemd (autistisch) gedrag van haar broer geconfronteerd wordt.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Tekst: Marleen Vanvuchelen, Tekeningen: Ingrid Godon

Uitgeverij

Lannoo

Datum van uitgave

2002

Doelstellingen

- Kleuters luisteren naar het verhaal omtrent 'Stijn is anders'.
- Kleuters leren dat hoewel iedereen verschilt van elkaar, in feite iedereen gelijk is.

Duur

Ongeveer 30 minuten.

Materiaal

Boek 'Stijn is anders' (Marleen Vanvuchelen)

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt het verhaal.
- 2) De kleuters mogen reageren. Er wordt een link gelegd met de leefwereld van de kinderen: 'Ken jij iemand die een handicap heeft? Wat vind je daarvan? Hoe voel je je daarbij? ...'
- 3) De begeleider legt er nog eens de nadruk op dat iedereen gelijk is, ook al ben je groot, klein, dik, dun, heb je een handicap, enz.

Tips

Op <http://www.lannoo.com/lesbrief> vindt u nuttige adressen en handige tips.

Boek 'En ik, en ik, en ik. Allemaal kinderen.'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt het verhaal 'En ik, en ik, en ik, allemaal kinderen'. De kinderen kunnen tijdens het verhaal actief meedoen (taal- en bewegingsactiviteiten). Daarna volgt een bespreking over verschillen en gelijkenissen tussen mensen.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Emma Damon

Uitgeverij

Uitgeverij Sjabloom, Amsterdam.

Datum van uitgave

2001

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar het verhaal i.v.m. 'iedereen is gelijk'.
- De kleuters voeren de opdrachten uit.
- Door het uitvoeren en uitbeelden ervaren de kleuters dat iedereen, ondanks de verschillen, eigenlijk gelijk is.

Duur

Ongeveer 30 minuten.

Materiaal

Boek 'En ik, en ik, en ik, allemaal kinderen' (Emma Damon)

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt het verhaal. Terwijl hij/zij vertelt, laat ze de kinderen opdrachten uitvoeren. (Het boek is niet echt een verhaal, maar eigenlijk enkele feiten aan elkaar gebonden in een leuk boekje.)
- 2) Bij de prent 'sommige kinderen zijn groot', maken alle kinderen zich groot, door bijvoorbeeld op de tenen te staan.
 Andere doe-opdrachten: de jongens/meisjes staan recht, degenen met kort/lang haar staan recht, de kleuters met/zonder bril staan recht, de meisjes met/zonder staartje staan recht, enz.
 Dit aan de hand van het boek.
 Deze verschillen worden ook telkens in de mate van het mogelijke besproken.
- 3) Er is ruimte voor reacties van de kinderen. De begeleider kan eventueel daarop inspelen. De begeleider legt er nog eens de nadruk is dat iedereen gelijk is, ook al ben je blank, zwart, heb je spleetogen, zit je in een rolstoel, enz...

Tips

- Zorg ervoor dat alle kleuters de prenten goed zien!
- Laat de reacties (i.v.m. de verschillen en de gelijkenissen) vooral uit de kleuters komen en vul slechts aan waar nodig.

Eventuele verwerking

- Laat de kinderen een tekening maken van allemaal verschillende mensen (bijvoorbeeld met bril, zonder bril, met sproeten, met puistjes, enz), die in feite gelijk zijn...
- Groepsactiviteit (beeldactiviteit): de begeleider neemt er een groot lang blad bij (en legt dit op de grond). Er mogen telkens twee kleuters een persoon komen schilderen, die telkens iets anders is (met bril, zonder bril, donkere huidskleur, blank, ...).

Boek 'Het mooiste blauw'

Korte omschrijving

Het boek "Het mooiste blauw" vertelt het verhaal van Asiya's hijab (hoofddoek). Deze wordt vergeleken met de oceaan en de lucht, en vertegenwoordigt een krachtige band tussen de zussen. Het verhaal benadrukt de schoonheid van diversiteit en respect voor elkaar.

Kinderrecht

Recht op een eigen identiteit
Respect voor diversiteit

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Auteur

Ibtihai Muhammad

Uitgeverij

Rose Stories

Datum van uitgave

2021

Verkrijgbaar bij

De bibliotheek

Doelstellingen

- De kleuters laten kennismaken met de thema's diversiteit en respect voor verschillende identiteiten
- De kleuters begrijpen dat iedereen het recht heeft om zijn eigen identiteit te uiten en gerespecteerd te worden

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Boek 'Het mooiste Blauw'

Verloop

- 1) De begeleider begint met een vraag "Wie van jullie heeft wel eens gehoord van een hijab?" Leg kort uit wat een hijab is.
- 2) De begeleider leest het verhaal voor en stelt tussendoor vragen zoals: "Wat denken jullie dat de hijab voor Asiya betekent?" en "Hoe denken jullie dat Asiya zich voelt wanneer ze haar hijab draagt?"

- 3) Bespreek het recht op identiteit en hoe het boek dit thema illustreert. Vragen zoals "Waarom is het belangrijk dat iedereen zijn eigen identiteit mag hebben?" kunnen hierbij helpen.
- 4) Benadruk het belang van respect voor diversiteit. Vragen zoals "Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen zich gerespecteerd voelt, ongeacht hun uiterlijk of achtergrond?" kunnen hierbij helpen.

Boek 'De kleine soldaat'

Korte omschrijving

De begeleider vertelt uit het boek 'De kleine soldaat'. Daarna volgt een bespreking over het thema (kringgesprek).

Kinderrecht

Geen kinderen in de oorlog

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Paul Verrept

Uitgeverij

Clavis

Datum van uitgave

2002

Doelstellingen

- De kleuters luisteren naar het verhaal
- De kleuters beseffen dat kinderen niet mogen ingezet worden in de oorlog

Duur

30 minuten

Materiaal

Boek 'De kleine soldaat' (Paul Verrept)

Verloop

- 1) De begeleider neemt het boek erbij en vertelt het verhaal. Hij/zij laat ruimte voor spontane reacties van de kleuters en speelt daarop in.
- 2) De begeleider vraagt de kinderen wat 'oorlog' betekent (mensen die ruzie maken, met geweld). De kinderen reageren. Wie ging al eens meevechten in de oorlog? Mag dat? Kan dat? Mogen kinderen vechten in de oorlog? De begeleider vertelt dat er nu nog kinderen zijn die zich in een oorlogssituatie bevinden. De kinderen begrijpen dat er geen kinderen mogen ingezet worden in de oorlog.

Methodiek 'Een paspoort maken'

Korte omschrijving

De kleuters maken een 'paspoort' waarop hun zelfportret, vingerafdruk en naam staan. Zo leren ze dat ze recht hebben op een naam, een identiteit.

Kinderrecht

Recht op een naam

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Doelstellingen

- De kleuters leren inzien dat iedereen recht heeft op een naam.
- De kleuters krijgen inzicht in het feit dat iedereen anders en uniek is.
- De kleuters maken een eigen, en dus uniek, paspoort.

Duur

Ongeveer 30 minuten

Materiaal

- Stempelkussen
- Verf
- Gekleurd papier (A3-formaat)
- Kleurpotloden
- Lijm

Verloop

- 1) De begeleider geeft elke kleuter een groot vel gekleurd papier.
- 2) Hij/zij schrijft de naam van de kleuter in het groot, bovenaan in het midden, op het gekleurde blad. Laat elke kleuter daarna de letters zelf inkleuren. Indien mogelijk kunnen de kleuters ook zelf hun naam schrijven (derde kleuterklas).
- 3) De begeleider laat de kleuters onder hun naam een zelfportret schilderen op het vel papier.
- 4) De kleuters maken daarna samen met de begeleider een vingerafdruk. Help de kleuters met het drukken van hun vingertje op het stempelkussen en daarna bovenaan rechts op het gekleurde blad.

- 5) Begeleider: Is er een kleuter die geen naam heeft? Wat zou je er van vinden mocht je geen naam hebben? Zijn er zelfportretten die identiek zijn? ... De kleuters reageren. Er wordt ingespeeld op de reacties van de kinderen.
- 6) De paspoorten worden uitgehangen in de klas. Er wordt stilgestaan bij het feit dat iedereen recht heeft op een naam en identiteit.

Tips/varia

Men kan de paspoorten ook op de normale paspoortgrootte maken (en vervolgens lamineren). Op die manier hebben de kinderen een echte pas.

Methodiek 'Normaal is anders' (werkboek + cd)

Korte omschrijving

Door middel van een werkboek en een cd, kan de begeleider verschillende projecten en activiteiten opzetten i.v.m. het recht 'iedereen is gelijk'.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 4 à 5 jaar

Auteur

Mar van der Velden, Jan Durk Tuinier, Geu Visser, stichting Vredeseducatie Utrecht, Jeugd en Vrede Brussel.

Uitgeverij

Stichting Vredeseducatie Utrecht, Jeugd en Vrede Brussel.

Datum van uitgave

1998

Doelstellingen

- De kinderen krijgen inzicht in het recht 'iedereen is gelijk'.
- Andere doelstellingen: afhankelijk van soort activiteit.

Duur

Afhankelijk van activiteit.

Materiaal

- Cd 'Normaal is anders'
- Werkboek 'Normaal is anders'

Verloop

Afhankelijk van activiteit of verwerking (zie handleiding).

Methodiek lied 'Jij bent uniek'

Korte omschrijving

De begeleider brengt het lied 'Jij bent uniek' aan.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Kinderrechten algemeen

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Auteur

Jan Vanden Bergh

Wereldwerkplaats vzw

Uitgeverij

Studio Jjpimpernel

Wereldwerkplaats vzw, Ortolanenstraat 6, 3010 Leuven (Kessel-Lo)

Doelstellingen

- De kleuters staan stil bij de tekst van het lied ('iedereen is gelijk').
- De kleuters verwoorden wat ze gehoord hebben in het lied.
- De kleuters praten over diversiteit.
- De kinderen begrijpen dat ze bepaalde rechten (kinderrechten) hebben.

Duur

Ongeveer 40 minuten.

Materiaal

- Partituur van het lied.
- Tekst van het lied.
- Blokfluit of gitaar.
- Instrumenten.
- Prenten kinderrechten (kleurplaten): recht op wonen, recht op een naam, recht op onderwijs, recht op voeding, recht op kledij, recht op samenkomen (Kinderrechtswinkels vzw).

Verloop

- 1) De kinderen hebben een muziekinstrument gekozen en stappen op het ritme van de muziek door de ruimte. Als de begeleider de muziek stopzet, verwisselen ze hun instrumentje met een ander kind van de klas.
- 2) De kinderen gaan in twee rijen staan. De eerste van de rij draagt een hoed (is de baas). Als de muziek start, danst de kleuter met de hoed door de ruimte. De anderen imiteren deze kleuter. Als de muziek stopt, stoppen de kleuters en wordt de hoed doorgegeven.
- 3) De kleuters gaan in de kring zitten. De begeleider vraagt hen wat ze nog onthouden hebben van het lied. De kinderen reageren. Er wordt een link gelegd tussen het lied en de eigen leefwereld van de kinderen. De kinderen vertellen over zichzelf: hun naam, familie, wat ze graag doen, ... De begeleider bevestigt telkens met de woorden: 'Het is je eigen verhaal, je bent apart, speciaal, bijzonder, uniek. Zoals jij is er maar één.'
- 4) De kleuters mogen de tekst van het lied voor- en nazeggen. Dit kan op een speelse manier door elke keer een andere stem te gebruiken (zware, hoge, trage, ...).
- 5) De kleuters spreken bewegingen bij het refrein af en voeren die vervolgens uit. Jij en ik (wijzen naar elkaar). Wij zijn uniek (armen rond elkaar). Eigen taal, eigen verhaal (tekenen met vinger in de lucht). Jij bent heel apart (wijzen naar de ander en duim in de lucht steken). Baas in je eigen hart (met vuist op het hart kloppen). Jij bent, jij bent uniek (naar de ander wijzen). Ik ben, ik ben uniek (naar onszelf wijzen). Wij zijn, wij zijn uniek (armen rond elkaar slaan).
- 6) De kleuters staan verspreid in de ruimte, elk op een stukje vinyl. De kinderen dansen op de muziek door de ruimte. Wanneer de muziek stopt, gaan de kleuters zo snel mogelijk op een stukje vinyl staan en geeft de begeleider opdrachten, bijv.: Ik wil je neus zien, ik wil je hand zien, ... Het unieke ervan wordt beklemtoond, bijv.: Jan, jij hebt een leuke neus! Kaat, wat een sterke hand!
- 7) De strofe wordt aangeleerd. Dit kan aan de hand van kleurplaten (kleurplaten kinderrechten).
 Strofe 1: prent huis (recht op wonen), prent naam (recht op een naam), prent school (recht op onderwijs).
 Strofe 2: prent eten (recht op voeding), prent jas (recht op kledij), prent vriend (recht op samenkomen).
 De leid(st)er stelt de vraag: 'Kinderrechten?' De kleuters antwoorden: 'Ja!'
 Begeleider: 'Mag ik pesten?' Kleuters: 'Nee!' Voor de woorden 'Weg ermee' kunnen de kleuters met de begeleider een bepaalde beweging kiezen.

- 8) Bij het telzinnetje kan de begeleider een kleuter op een stoel zetten met een hoed op het hoofd. Deze kan op signaal het zinnetje zeggen. De kleuters tellen samen tot tien. Dit wordt getoond op de vingers. Er kan een beweging gezocht worden op het zinnetje '5,6,7,8 geloof in je eigen kracht' en op het zinnetje '1,2,3,4,5 sterk in je eigen lijf'.
- 9) De kleuters zingen samen met de begeleider het lied. Hierbij kunnen de kleuters bepaalde opdrachten krijgen, bijv. het telzinnetje zeggen, het refrein zingen, de instrumenten bespelen, strofe zingen, de bijhorende kleurplaat tonen, enz.
- 10) In het lied hoorden de kleuters dat ze een vriend willen om mee te spelen. Ze zoeken een vriend in de klas en gaan per twee staan. De achterste legt de handen op de schouders van de voorste. Als het lied start, bewegen (en zingen) ze samen door de ruimte. De voorste kleuter of de achterste kleuter kan sturen. Er kan zelfs een blinddoek uitgedeeld worden en één van de twee vrienden wordt geblinddoekt. Bij het bewegen door de ruimte wordt goed gezorgd voor de vriend, zodat hij nergens tegenaan kan botsen.

Verdere verwerking

- De kleurplaten van de kinderrechten inkleuren.

Methodiek 'Gebarentaal'

Korte omschrijving

De kleuters spelen (met de begeleider) een gebarenspeel. De begeleider probeert hen via gebaren iets duidelijk te maken. De kinderen raden wat de leid(st)er wil duidelijk maken, via de gebaren. Zo leven de kinderen zich in in de wereld van personen met een auditieve beperking.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters zien in dat niet iedereen dezelfde taal hanteert en dat het daardoor soms moeilijk is om elkaar te begrijpen.
- De kleuters proberen te raden wat de begeleider wil vertellen.
- De kleuters zien in dat iedereen gelijk is hoewel mensen verschillen van elkaar.

Duur

15 minuten

Verloop

- 1) De kleuters zitten in de kring. De begeleider probeert te communiceren met de kinderen via gebaren. De kinderen raden wat de begeleider wil zeggen. De begeleider maakt bijvoorbeeld duidelijk dat hij/zij honger heeft, het koud heeft, ...
- 2) Daarna mogen de kleuters om de beurt iets uitbeelden. De begeleider fluistert hen eventueel iets in, bv. ik ben moe, ik ben ziek, ...
- 3) Er wordt tot de conclusie gekomen dat iedereen op een andere manier communiceert, bijvoorbeeld via taal (dialecten), gebaren, enz. De kinderen ervaren dat terwijl er verschillen zijn tussen mensen, die toch allemaal gelijk zijn en gelijk behandeld moeten worden.

Methodiek 'Een speciale bril knutselen'

Korte omschrijving

De kleuters maken een bril. Geen gewone bril maar een bril waardoor je niet goed kan zien. Daarna zetten ze die bril op hun neus en ontdekken...

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken een ongewone bril.
- De kleuters beseffen dat een slechtziende beperkt is in zijn kijken en zien.
- De kleuter kruipt even in het vel van een slechtziende, en komt tot de conclusie dat een persoon met een zichtbeperking gelijk behandeld moet worden.
- De kleuter krijgt zicht op het recht 'iedereen is gelijk'.

Duur

Bril maken: 30 minuten.

Bril opzetten en ontdekken: 15 minuten.

Materiaal

Zijdepapier, ijzerdraad, zwarte stift, lijm, plakband, schaar, wc - rollen.

Verloop

- 1) De kleuters zitten in de kring. De begeleider vertelt dat er mensen bestaan die een beperking hebben, bijvoorbeeld een afwijking aan de ogen. Daardoor ziet die persoon slecht. De kleuters reageren en de begeleider speelt in op de reacties van de kinderen.
- 2) De kleuters mogen aan de knutseltafel gaan zitten. De begeleider legt het opzet uit: we gaan zelf een bril maken, maar geen gewone bril. We zullen een bril maken waardoor we niet zo goed zien en zo het zicht hebben van een persoon die slechtziende is.
- 3) Alle materiaal ligt op de tafel. De kleuters maken met ijzerdraad een montuur van een bril. Dan mogen ze twee stukjes papier (zijdepapier) uitknippen die dan aan de montuur van de bril gehangen worden. Eventueel kunnen de kinderen enkele zwarte vlekken op het papier tekenen.
- 4) Indien men een bril met kokerzicht maakt, bevestigt men twee wc - rollen aan de montuur van de bril.
- 5) Wanneer de brillen af zijn, nemen de kleuters die mee naar de kring. De kleuters mogen hun bril opzetten. Er komen reacties en de begeleider speelt daarop in.
- 6) Als besluit legt de begeleider uit dat mensen soms wat verschillen van elkaar maar dat uiteindelijk toch iedereen gelijk is.

Tips

Wanneer de kinderen nog ideeën hebben i.v.m. het maken van de bril, dan kunnen die eventueel worden uitgevoerd.

Methodiek 'Tekening naar eigen interpretatie'

Korte omschrijving

De kinderen illustreren op een creatieve manier het recht 'iedereen is gelijk'.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters interpreteren 'Iedereen is gelijk' a.d.h.v. de kinderrechtenprent.
- De kleuters maken een creatieve illustratie a.d.h.v. een eigen interpretatie.

Duur

Ongeveer 30 minuten.

Materiaal

- De prent 'Iedereen is gelijk'
- (Gekleurd) papier
- Stiften, vetkrijtjes, potloden, schaar, lijm, tijdschriften, verf, verfborstels, ...

Verloop

1. De kleuters zitten in de kring. Er wordt vertrokken vanuit de kinderrechtenprent 'Iedereen is gelijk'. De kleuters verwoorden wat ze zien. De leid(st)er ondersteunt. Er wordt gewezen op het feit dat kinderen van uiterlijk kunnen verschillen, maar dat ze daarom niet anders behandeld mogen worden. Kinderrechten tellen voor iedereen: jongen of meisje, blond of ros, dik of dun, zwart of blank, ... Alle kinderen moeten gelijk behandeld worden.
2. De kinderen gaan aan de tafel zitten. Ze krijgen allen een blad en er ligt heel wat knutselmateriaal op tafel.
3. De kleuters mogen de inhoud van de prent 'Iedereen is gelijk' op een creatieve manier verwerken. Hun interpretatie van de prent mogen ze creatief uiten met de verschillende knutselmaterialen die op de tafel liggen.
4. Er volgt een nabespreking in de kring waar de verschillende werkjes worden bekeken. De kinderen mogen iets vertellen bij hun knutselwerk als ze dat willen. De leid(st)er ondersteunt waar nodig. Er wordt benadrukt dat elk kind gelijk is, en gelijk behandeld moet worden.

Tips/variantie

- Men kan de knutselwerkjes in de klas ophangen.
- Men kan enkele knutselwerkjes aan de kinderrechtenmuur bevestigen.
- Er kan een tentoonstelling georganiseerd worden op school waar alle knutselwerkjes en interpretaties van kinderrechten worden tentoongesteld. De ouders kunnen uitgenodigd worden naar de tentoonstelling.
- Men kan de techniek 'monotypes' toepassen bij het verwerken van de kinderrechtenprent.

Een monotype is een druktechniek: op een glasplaat wordt met de inktrol gelijkmatig drukinkt over de glasplaat gerold. De kinderen tekenen daarin met hun vingers of een wattenstaafje. Er wordt een vel tekenpapier over de glasplaat (en de drukinkt) gelegd. Met de binnenkant van de hand wordt zachtjes over het tekenpapier gewreven. Het papier wordt voorzichtig weggehaald en de afdruk is klaar!

Een andere manier is: de drukinkt gelijkmatig uitrollen over de glasplaat, direct een vel tekenpapier op de drukinkt leggen en met een potlood een tekening maken op de achterkant van het tekenpapier. Ten slotte het tekenpapier van de glasplaat halen en de afdruk is klaar. *(LET OP: niet met de vingers op het papier drukken, tenzij precies dat effect bekomen wil worden.)*

Methodiek 'Kennismakingsspel: ra ra ra wie ben ik?'

Korte omschrijving

De kinderen spelen een kennismakingsspel. Een kleuter kruipt onder de deken. Een andere kleuter probeert te raden wie onder de deken zit. De kleuters leren over het belang van het hebben van een naam.

Kinderrecht

Recht op een naam

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Doelstellingen

- De kleuters zeggen de naam van het vriendje dat onder de deken zit.
- De kleuters begrijpen dat elk kind een naam nodig heeft.
- De kleuters realiseren zich dat ze recht hebben op een naam.

Duur

Ongeveer 15 minuten.

Materiaal

Een deken

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring.
- 2) Er wordt een kleuter een poosje afgezonderd achter de deur (of ander groot obstakel).
- 3) Een andere kleuter wordt onder een deken gestopt.
- 4) Dan roept men de kleuter die achter de deur stond terug en die vraagt: 'Wie ben jij?' de ander antwoordt 'Dat ben ik'.
- 5) De andere kleuter probeert te raden wie onder de deken zit. Na afloop van het spel wordt nadruk gelegd op het belang van het recht op een naam.

Methodiek 'Waarneming - Jij & ik'

Korte omschrijving

De kinderen nemen zichzelf waar in een spiegel.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Bundel

'Ideeënbundel Jij en Ik' (Jeugdboekenweek)

Auteur

2 ILKO

Uitgeverij

KATHO, departement PHO Tielt

Datum van uitgave

2002 - 2003

Doelstellingen

- De kleuters verwoorden wat ze in de spiegel zien.
- De kleuters beseffen dat hoe verschillend iedereen ook is, iedereen gelijk is en iedereen gelijk behandeld moet worden.

Duur

Ongeveer 25 minuten.

Materiaal

Een spiegel voor elke kleuter (of een spiegel per twee à drie kinderen).

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. Ze krijgen allen een spiegel. Er wordt de kleuters gevraagd wat ze zoal met een spiegel kunnen doen. De kleuters kijken naar zichzelf in de spiegel. Ze trekken verschillende gezichten in de spiegel: boos, blij, bang, verdrietig, ...

- 2) De kleuters bekijken hun haarkleur/lengte, ogen (kleur), enz. in de spiegel. Ze ontdekken dat hun klasgenoten een andere haarkleur/oogkleur/... kunnen hebben. De kleuters zien dat ze van de andere kleuters verschillen, maar ze beseffen dat ze uiteindelijk gelijk zijn.
- 3) De kleuters met bruine ogen mogen recht staan, de kleuters met zwart haar gaan op de grond zitten, enz.
- 4) De haarkleur en het kapsel van de kinderen wordt besproken. De meeste jongens zullen kort haar hebben, de meeste meisjes lang haar. Kan het dat een jongen lang haar heeft? Kan het dat een meisje korter haar heeft?
- 5) De kleuters mogen twee aan twee gaan staan. Er wordt gekeken wie grootst/kleinst is. De duo's kunnen dit bij elkaar vergelijken. Wie is de grootste kleuter? Wie is de kleinste kleuter?
- 6) De schoenmaat wordt onder de loep genomen. De kleuters staan per twee. Ze krijgen een blad en een potlood, en omtrekken de schoen van hun klasgenootje op het papier. De kleuters kunnen hun schoenontrek eventueel inkleuren/schilderen na de waarneming.
- 7) 'Iedereen is gelijk' wordt in verband gebracht met de waarneming. Hoewel niemand even groot is, hetzelfde haar heeft, ... is iedereen gelijk. Niemand is identiek maar iedereen is wel uniek. De begeleider legt er de nadruk op dat elke kleuter gelijk behandeld moet worden, want iedereen is gelijk.

Tips

De kleuters kunnen een zelfportret maken met behulp van de spiegel.

Methodiek 'Namen dansen'

Korte omschrijving

De kinderen bedenken bewegingen bij hun naam.

Kinderrecht

Recht op een naam

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspelen.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters zetten elke lettergreep van een naam in een beweging om.
- De kleuters beseffen dat iedereen een naam nodig heeft.

Duur

Ongeveer 15 minuten

Materiaal

- Een grote ruimte (bijv. gymzaal).

Verloop

- 1) De kleuters vormen een grote halve kring. De begeleider neemt zelf ook plaats in de halve kring.
- 2) Terwijl een naam wordt uitgesproken, wordt bij elke lettergreep een beweging getoond. Bijvoorbeeld: 'Ma-ga-li' = spring (ter plaatse) - spring (ter plaatse) - spring (ter plaatse). Daarna herhalen alle kleuters de naam en de bijhorende bewegingen. Nadat er enkele mogelijkheden met deze naam werden getoond, kan de begeleider een kleuter vragen om zijn/haar naam te dansen. Alle kleuters herhalen telkens de naam en de bewegingen.
- 3) De kleuters gaan zitten. De begeleider vraagt de kinderen waarom ze een naam hebben. Waarom kregen ze een naam? Waarom is hun naam verschillend van hun vriendje? De kleuters reageren. Er wordt gevraagd hoe het zou zijn mochten de kinderen geen naam hebben. De begeleider duidt dat elke kleuter een naam nodig heeft.

Methodiek 'Namen die rijmen...'

Korte omschrijving

De kinderen spelen een rijmspel. De begeleider geeft een woord en de kleuters zoeken er een woord bij dat rijmt, maar dat woord moet een naam zijn.

Kinderrecht

Recht op een naam

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters zoeken een naam die rijmt op een opgegeven woord.
- De kleuters sommen verschillende namen op.
- De kleuters krijgen zicht op het belang van het recht op een naam.

Duur

Ongeveer 10 minuten.

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. De begeleider zegt dat er heel veel verschillende namen bestaan. De kleuters mogen enkele namen opnoemen.
- 2) De begeleider legt uit dat hij/zij straks een woord zal geven, en dat de kleuters er een woord moeten bij zoeken, maar, dat woord moet rijmen en dat woord moet een naam zijn. Als dit nog niet zo goed zou lukken bij de kleuters kunnen er gewoon eerst rijmwoorden gemaakt worden (bijv. bal - smal). Vervolgens proberen de kleuters een naam te zoeken bij volgende woorden:

- Kan (Jan)
- Kom (Tom)
- Klim (Tim)
- Chloor (Floor)
- Enz.

OPM.: Indien mogelijk probeert de begeleider de gegeven woorden af te stemmen op de namen van de klas. Zo zal het spel wat eenvoudiger zijn en zullen de kleuters misschien meer betrokken zijn bij het spel.

- 3) Er volgt een kort kringgesprek rond recht op naam. Wat als je geen naam zou hebben? Welke namen zijn er zoal? (korte namen, lange namen, enz) Er wordt nog eens benadrukt dat iedereen recht heeft op een naam.

Methodiek 'Wat ik graag doe...'

Korte omschrijving

De kleuters krijgen een abstracte lichaamstekening (A3). Ze mogen in elk lichaamsdeel iets kleven wat ze graag doen.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kinderen denken na over hun favoriete activiteiten per lichaamsdeel.
- De kleuters realiseren zich dat iedereen uiteindelijk gelijk is, welke verschillen er ook zijn.

Duur

Ongeveer 40 min.

Materiaal

- Abstracte lichaamstekening (A3)
- Kranten, tijdschriften, ...
- Scharen, kleurpotloden, stiften, lijm, ...
- Kosteloos materiaal

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. De begeleider toont hen de abstracte lichaamstekening en vraagt hen wat ze zien. De kinderen reageren. Er wordt uitgelegd dat we met alle lichaamsdelen specifieke zaken kunnen doen, bijv. met de handen knikkeren, met de voeten touwtje springen, met het hoofd dromen over..., enz. Er wordt gevraagd wat de kinderen graag doen met hun handen. De kinderen reageren. Met hun voeten. De kinderen reageren. Enz. Er zullen heel wat verschillende activiteiten uit de bus komen.
- 2) De kinderen gaan aan de tafel zitten. Ze krijgen allen een blanco (abstracte) lichaamsafbeelding die ze mogen bekleven met activiteiten die ze graag doen (met dat bepaalde lichaamsdeel). Ze zoeken plaatjes in kranten/tijdschriften of tekenen zelf een activiteit in de lichaamstekening.
- 3) De kinderen nemen hun beplakte lichaamstekeningen mee naar de kring. Ze kunnen de prenten van de klasgenoten bekijken/bespreken. Er wordt benadrukt dat iedereen verschillende interesses/hobby's heeft, maar dat iedereen uiteindelijk gelijk is.

Methodiek 'Met een ander'

Korte omschrijving

Als het muziekje stopt, zoeken de kleuters zo snel mogelijk een andere kleuter. Ze houden het genoemde lichaamsdeel tegen elkaar.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 4jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspelen.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters zoeken contact met een andere kleuter en accepteren lichaamscontact.
- De kleuters beseffen dat iedereen er anders uit ziet (groot, klein, ...).
- De kleuters begrijpen dat uiteindelijk iedereen gelijk is.

Duur

Ongeveer 20 minuten

Materiaal

- Muziek

Verloop

- 1) Voordat de kleuters vrij rondlopen, wordt afgesproken met welk lichaamsdeel ze een andere kleuter moeten raken. Als de begeleider bijvoorbeeld in zijn/haar handen klapt, gaat iedereen zo snel mogelijk met de voeten tegen de voeten van een andere kleuter staan.
- 2) De kleuters bewegen vrij op de muziek. Als de muziek stopt, zoekt elke kleuter een partner en gaat zo snel mogelijk met de voeten tegen elkaar staan.
- 3) Na enkele spelbeurten verandert de begeleider het lichaamsdeel. Bijvoorbeeld: met de rug tegen elkaar, met de handen op elkaars knieën, elkaars tenen vastpakken, enz.

Bij de laatste spelbeurt wordt afgesproken dat de kleuters tegen de muur gaan zitten bij het stoppen van de muziek. De begeleider vraagt hen wat ze gemerkt hebben bij het uitvoeren van de oefeningen. Bijvoorbeeld: de één heeft grotere voeten dan de ander, grotere handen, moeilijk om met de rug elkaar te raken want mijn vriendje was te groot, te klein, ... De kleuters brengen heel wat verschillen tussen elkaar aan. De begeleider wijst er op dat iedereen gelijk is en iedereen gelijk behandeld moet worden.

Methodiek 'Wat maakt mij uniek?'

Korte omschrijving

De kinderen zoeken kenmerken die hen uniek maken.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 5 jaar

Doelstellingen

- De kleuters verwoorden wat hen uniek maakt.
- De kleuters beseffen dat hoe verschillend iedereen ook is, iedereen gelijk is en iedereen gelijk behandeld moet worden.

Duur

Ongeveer 25 minuten.

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. Er wordt uitgelegd dat iedereen die men ooit nog zal ontmoeten, bijzonder en anders is dan alle andere mensen. De wereld zou maar saai zijn als alle mensen hetzelfde waren. Iedereen is uniek en interessant, net omdat iedereen zo verschillend is. Wanneer mensen er anders uit zien of zich anders gedragen, is het belangrijk om dat te proberen begrijpen en accepteren. Men kan dat proberen door aardig voor hen te zijn, ze te laten meedoen met de spelletjes die je samen met je vrienden speelt, enz.
- 2) Elke kleuter noemt om de beurt een kenmerk dat hem/haar uniek maakt, bijv. ik kan al fietsen, ik ben al drie keer naar Spanje geweest, ik kan twee talen spreken, enz. Wanneer niemand in de kring datzelfde kenmerk heeft, is de volgende kleuter aan de beurt. Als dat kenmerk wel door anderen wordt gedeeld, gaan al die personen op de schoot zitten van diegene die dacht dat hij/zij omwille van dat kenmerk uniek was. Dit totdat hij/zij een nieuw kenmerk heeft gevonden, dat hem/haar echt uniek maakt.
- 3) Er wordt één stoel uit de kring genomen. De kleuter die op de stoel zat, gaat in het midden van de kring staan. Hij/zij noemt een kenmerk dat veel mensen gemeen hebben, bijv. witte schoenen dragen, meisje zijn, blauwe ogen hebben, ... Iedereen die dat kenmerk heeft, moet dan van stoel veranderen. De persoon die geen stoel meer heeft, is de volgende om in het midden te staan.
- 4) De begeleider vraagt de kinderen wat ze het moeilijkst vonden en wat ze het leukst vonden: kenmerken zoeken die hen uniek maken of kenmerken zoeken die ze met veel andere mensen delen. Waarom vonden de kinderen dat het moeilijkst? Welke kenmerken werden het meest genoemd? ...

De begeleider benadrukt dat niemand identiek is maar wel uniek, en dat elke kleuter gelijk behandeld moet worden, want iedereen is gelijk.

Methodiek 'Zoek een vriendje'

Korte omschrijving

Op het teken 'Zoek een vriendje' gaan de kinderen zo snel mogelijk bij een vriendje staan.

Kinderrecht

Iedereen is gelijk

Doelgroep

Vanaf 4jaar

Boek

Speelkriebels voor kleuters. Een ontwikkelingsgerichte kijk op bewegingsspel.

Auteur

Veerle Florquin en Els Bertrands

Uitgeverij

Acco

Datum van uitgave

1999

Te verkrijgen bij

De boekhandel

Doelstellingen

- De kleuters laten lichaamscontact toe.
- De kleuters beseffen dat iedereen er anders uit ziet (groot, klein, ...).
- De kleuters begrijpen dat uiteindelijk iedereen gelijk is.

Duur

Ongeveer 15 minuten

Materiaal

- Een grote ruimte (bijv. gymzaal).
- Een pittig muziekje.

Verloop

- 1) De kleuters lopen willekeurig rond. Wanneer de begeleider 'Zoek een vriendje' roept, neemt elke kleuter vlug een vriendje bij de hand. Op een leuk geluid (bijv. toeteren) laten ze elkaar los en lopen ze verder.
- 2) De kleuters nemen het vriendje bij de hand en ze lopen zo verder. Op het teken 'Ander vriendje' verwisselen ze van partner.
- 3) De begeleider roept een getal terwijl de kinderen rondlopen. De kleuters gaan met dit aantal dicht bij elkaar zitten.
- 4) Men kan een pittig muziekje bij dit spel laten horen. Telkens wanneer de muziek stopt, vormen de kleuters een treintje van twee kleuters (drie, vier kleuters).
- 5) De begeleider roept de naam van een kleuter uit de groep. Alle kinderen gaan zo snel mogelijk rond deze kleuter gaan staan.
- 6) De begeleider roept een kenmerk dat sommige kleuters met elkaar delen, bijv. haarkleur, kleur schoenen, kleur ogen, ... De kleuters gaan zo snel bij een vriendje staan met hetzelfde kenmerk.
- 7) De begeleider roept 'Kring', de kleuters gaan in een kring zitten. Ze verwoorden dat ze heel wat vriendjes de hand gaven tijdens het spel. De kleuters sommen wat gelijke kenmerken op met klasgenoten, bijv. haarkleur. De begeleider vraagt wie een uniek kenmerk heeft (dat hem/haar onderscheidt van de klasgenoten). De kinderen reageren. De kleuters brengen heel wat gelijkenissen en verschillen tussen elkaar aan. de begeleider wijst erop dat iedereen gelijk is en dus gelijk behandeld moet worden.

Versje 'Ik ben lekker stout!'

Korte omschrijving

Aan de hand van het korte versje 'Ik ben lekker stout!' kunnen de kinderen hun meningen uiten omtrent begroetings- en afscheidsscènes tussen mensen, tussen 'Jij en ik'.

Kinderrecht

Recht op een eigen mening

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Doelstellingen

- De kleuters leren hun mening formuleren over de begroetings- en afscheidsscènes.
- De kleuters formuleren wat ze anders zouden willen.
- De kleuters krijgen een zicht op het recht op een eigen mening.

Duur

Ongeveer 30 min.

Materiaal

Versje 'Ik ben lekker stout!'

Verloop

- 1) De kleuters gaan in de kring zitten. De begeleider leidt het kringgesprek in door middel van het versje 'Ik ben lekker stout'.
- 2) Na het versje volgt een kringgesprek. De kleuters kunnen hun reacties kwijt. De begeleider kan hierbij enkele vragen formuleren, bijvoorbeeld: Wat doe jij, als je bij iemand op bezoek komt? Wat zeg je dan? Zeggen papa of mama dan iets tegen je? Wat? Vind je dat soms vervelend? Waarom? Wat zou je het liefst doen? Wie wil het eens voordoen? - ... De kleuters mogen hun eigen mening geven.
- 3) De kleuters kunnen na het kringgesprek enkele begroetings- en afscheidsscènes naspelen, bijvoorbeeld thuis, op straat, tussen vrienden, op bezoek bij oma, ...
- 4) Hierna volgt nog een kleine bespreking waarbij het 'recht op een mening' wordt benadrukt.

Ik ben lekker stout!

*"Ik ben lekker stout!
 Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
 Ik wil geen handje geven!
 Ik wil niet zeggen elke keer:
 Jawel mevrouw, jawel meneer...
 nee, nooit meer in m'n leven!
 Ik hou mijn handen op m'n rug
 en ik zeg lekker niets terug!"*

uit: 'Annie M.G. Schmidt, Ziezo (Querido, Amsterdam)

Spel 'Memory - Kindsoldaten'

Korte omschrijving

Door middel van een memory maken de kinderen kennis met kindsoldaten. Ze komen te weten dat er nu nog kinderen zijn die moeten vechten in een oorlog.

Kinderrecht

Geen kinderen in de oorlog

Doelgroep

Vanaf 4 jaar

Doelstellingen

- De kleuters maken kennis met de termen oorlog en kindsoldaten.
- De kleuters vertellen wat ze zien op het memory - kaartje.
- De kleuters zien in dat niet alle kinderen mogen of kunnen spelen.

Duur

Ongeveer 15 minuten

Materiaal

Memory kindsoldaten

Verloop

- 1) De kinderen zitten in de kring. Elke kleuter krijgt één kaartje. De andere kaartjes worden omgekeerd op de grond gelegd. Om beurt mag een kleuter een kaartje omdraaien, en zo het overeenkomstige kaartje proberen zoeken.
- 2) De kleuter wacht zijn beurt af.
- 3) Wanneer de kleuter het juiste kaartje gevonden heeft, mag hij verwoorden wat hij op het kaartje ziet. Dit wordt heel kort (maar bondig) besproken.
- 4) De termen 'oorlog' en 'kindsoldaten' worden verder uitgelegd.
- 5) Na dit spel en de bijhorende bespreking legt de begeleider er de nadruk op dat er eigenlijk geen kinderen meer mogen vechten in de oorlog.

Tips

- Het spel kan ook in kleine groepjes (bijvoorbeeld een groepje van twee of drie kleuters) gespeeld worden.
- Na de klassikale aanbreng wordt het spel in de hoeken geplaatst (vrij spel).